

JIM / InVerbinding (april 2016- juni 2017)

Bo Wildschut, Lidewij Roes, Carolien Konijn
Spirit, Amsterdam, januari 2018

Inleiding

In deze notitie tref je een analyse aan van welke cliënten en resultaten het team JIM/InVerbinding heeft bereikt in het eerste jaar van haar functioneren. Wat kunnen we ervan leren voor de nabije toekomst? De analyse betreft alle cliënten sinds april 2016 – de start JIM/InVerbinding bij Spirit – t/m juni 2017. We vergelijken de groep die is geholpen in 2016 (april t/m december) met die in 2017 (januari t/m juni) zodat we kunnen nagaan in hoeverre er verschillen optreden in de loop van de tijd. Er is informatie gebruikt uit de registratie (kenmerken), de dossiers (problematiek) en van de projectleiders (resultaten).

Onderzoeksvragen

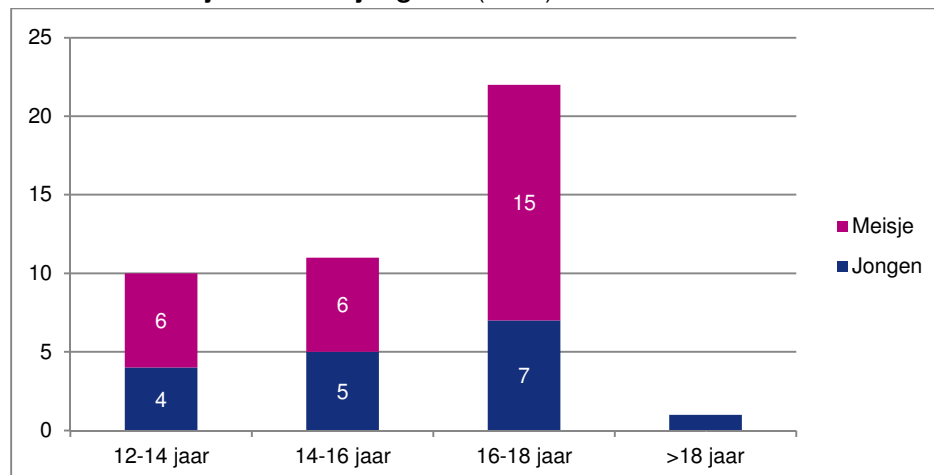
1. Welke cliënten heeft InVerbinding geholpen sinds de start? Verschillen de kenmerken van cliënten in 2017 met die in 2016? Verschillen de kenmerken van InVerbinding-clieënten van die van Spirit-algemeen (ouder dan 12 jaar en excl. Jeugd&Veiligheid en Koppeling)?
2. Welke problematiek hadden de cliënten? Verschilt deze in 2017 vergeleken met die in 2016?
3. Is het gelukt een JIM in te schakelen? Is dit resultaat in 2017 anders dan in 2016?
4. Is uithuisplaatsing voorkomen bij de cliënten? Is dit resultaat in 2017 anders dan in 2016?

Ad 1. Kenmerken van cliënten in 2016 en 2017

Vanaf april 2016 t/m juni 2017 (14 maanden) zijn 44 jongeren met hulp van JIM/InVerbinding gestart.

- Hun leeftijd was bij start gemiddeld 15,7 en varieerde van 12,4 tot 18,1 jaar. In 2016 was het gemiddelde 15,9 en in 2017 15,5 jaar; dit is geen significant verschil.
- Van de totale groep is 61% meisje en 39% jongen. In 2016 waren er iets meer meisjes (65%) dan in 2017 (56%) maar het verschil is niet significant. Van het totaal aantal Spirit-clieënten ouder dan 12 jaar is zo'n 53% meisje.

Grafiek 1: **Leeftijd en sekse jongeren** (n=44)

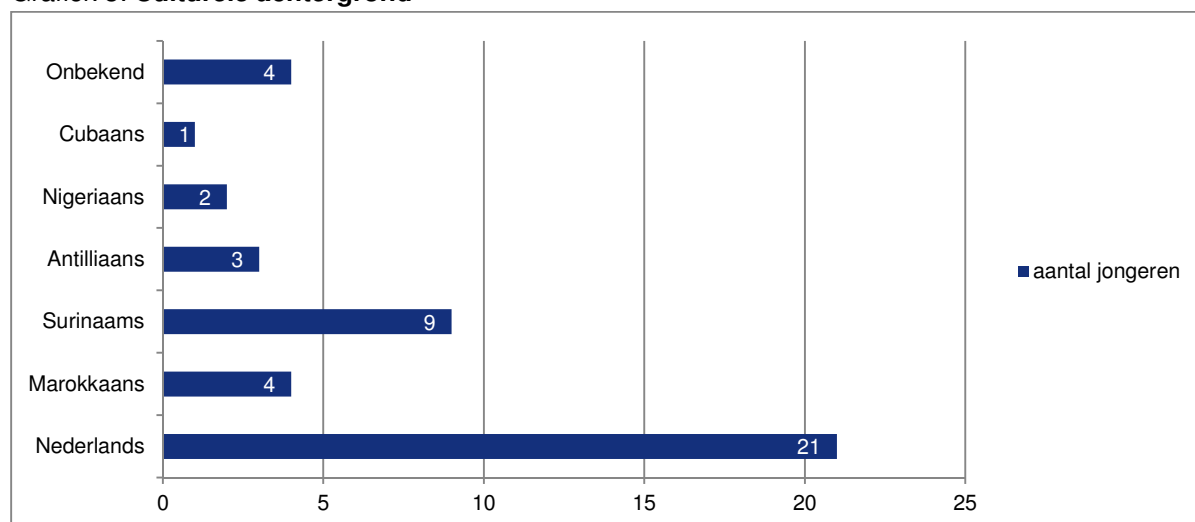

Tabel 2: Jeugdzorgregio van cliënt

Regio / gemeente	aantal	%	%Spirit
Jeugdzorgregio Amsterdam-Amstelland (n= 36)		72%	70%
Amsterdam	30		
Uithoorn	1		
Ouder-Amstel	1		
Jeugdzorgregio Zaanstreek-Waterland (n=5)		11%	16%
Edam-Volendam	2		
Purmerend	1		
Zaanstad	2		
Zuid Kennemerland (Haarlem) (n=1)	1	2%	0,3%
Jeugdzorgregio Haarlemmermeer (n=5)	5	11%	10%
Jeugdzorgregio Utrecht West (n=1)		2%	0,1%
De Ronde Venen	1		
Totaal	44		

De verdeling is in 2017 niet veel anders dan in 2016. De herkomst van InVerbinding-cliënten verschilt ook niet noemenswaardig van die van Spirit in het algemeen (ouder dan 12 jaar).

Grafiek 3: Culturele achtergrond

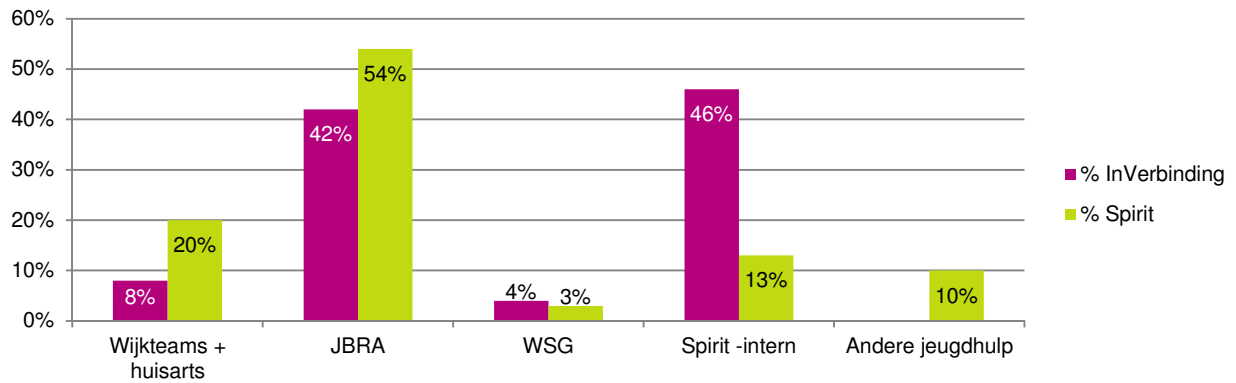
De culturele achtergrond wordt in Care4 slecht geregistreerd, dus een vergelijking met Spirit-algemeen is niet mogelijk.

Tabel 4: Gezinssituatie bij aanmelding

Gezinssituatie	%
eenoudergezin moeder	36%
eenoudergezin vader	9%
co-ouderschap	22%
nieuw samengesteld gezin	16%
kerngezin	13%
woonachtig bij familie	4%
Totaal	100%

83% komt uit een zogenoemd 'gebroken' gezin. Deze informatie is niet aanwezig over de rest van Spirit.

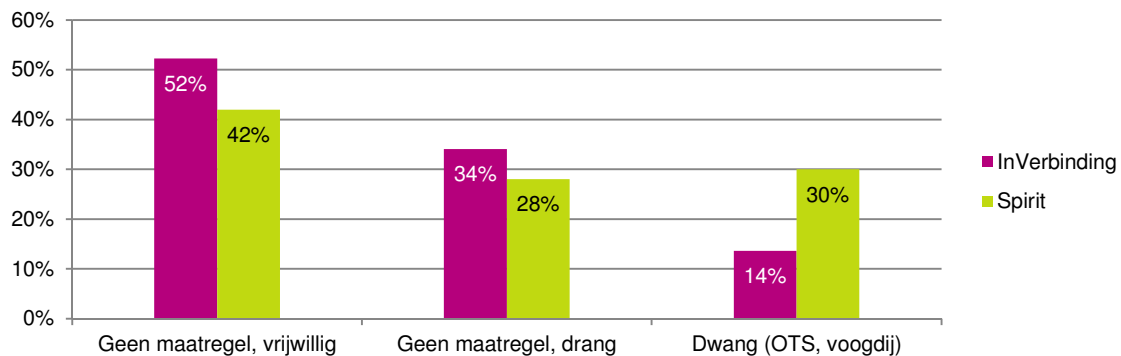
Grafiek 5a: **Aanmeldende instanties**

Tabel 5b: **Aanmeldingen van Spirit-intern**

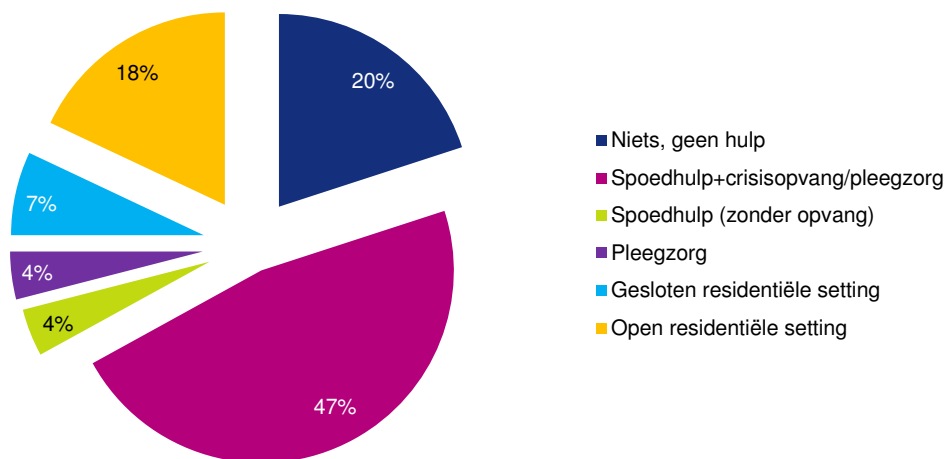
Instantie / afdeling	aantal	% InVerbinding	% Spirit
Spirit -intern		46%	13%
Spoedhulp	15		
Servicepunt	3		
IPA/NP	2		
Gezinsvormen	2		

Grafiek 6: **Juridische maatregelen**

In 48% van de cases is sprake van dwang of drang; er is geen verschil tussen 2016 en 2017.

Grafiek 7: **Laatste hulp vóór InVerbinding**

Vóór InVerbinding heeft de gemiddelde cliënt **3,3 jaar hulp** gehad, variërend van 0,5 tot 12 jaar.

Tabel 8: Leefsituatie bij start InVerbinding

Leefsituatie	2016	2017	Totaal
thuis	29%	41%	33%
pleegzorg	7%	6%	7%
residentieel	50%	53%	51%
zwervend	4%	0%	2%
gesloten jeugdzorg	7%	0%	4%
verslavingskliniek	4%	0%	2%
Totaal	100%	100%	100%

Deze informatie is van Spirit-algemeen niet beschikbaar.

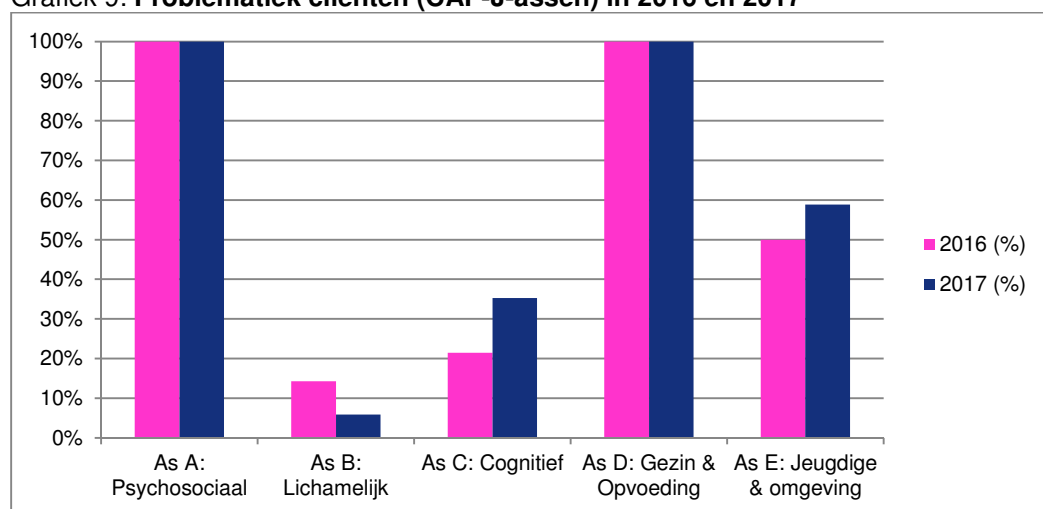
Kortom:

- InVerbinding heeft in ruim een jaar 44 nieuwe cliënten aangenomen van gemiddeld bijna 16 jaar, iets meer meisjes dan jongens, en merendeels uit Amsterdam afkomstig;
- Ruim de helft heeft een Nederlandse culturele achtergrond, andere jongeren hebben merendeels een Surinaamse, Marokkaanse en Antilliaanse achtergrond.
- 83% van de jongeren komen uit zogenoemde 'gebroken' gezinnen (eenoudergezinnen, co-ouderschap, nieuw-samengesteld).
- Tweederde van de cases betreft dwang en drang; iets minder dwang en meer drang dan bij andere cliënten van Spirit; het aandeel van verwijzingen vanuit jeugdbescherming is wel vergelijkbaar met die bij andere Spirit-programma's.
- 88% van de cliënten heeft vóór aanmelding andere hulp binnen Spirit gehad; de helft van de aanmeldingen komt dan ook van collega's van Spirit. Dat is meer dan bij andere programma's.
- In vergelijking met andere Spirit-programma's komen er nog niet zoveel verwijzingen via de OKT/SDT of andere wijkteams.
- Tussen 2016 en 2017 zijn geen significante verschillen in deze kenmerken.

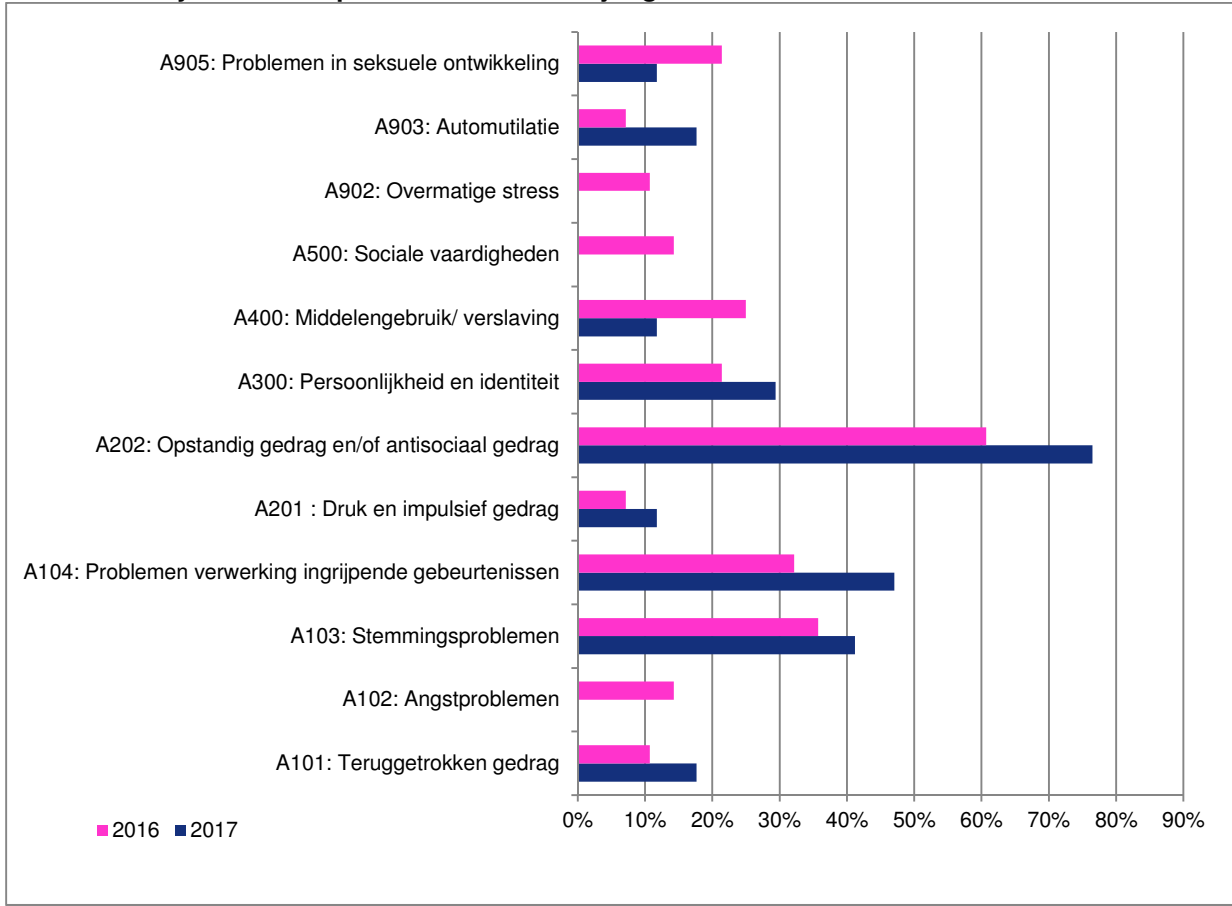
Ad 2. Problematiek van de cliënten

De problematiek van de aangemelde gezinnen en de jongeren is geclassificeerd vanuit dossierinformatie aan de hand van de CAP-J. In bijlage 1 staat een totaaloverzicht van alle genoteerde problemen. Hieronder lichten we de hoofdpunten toe.

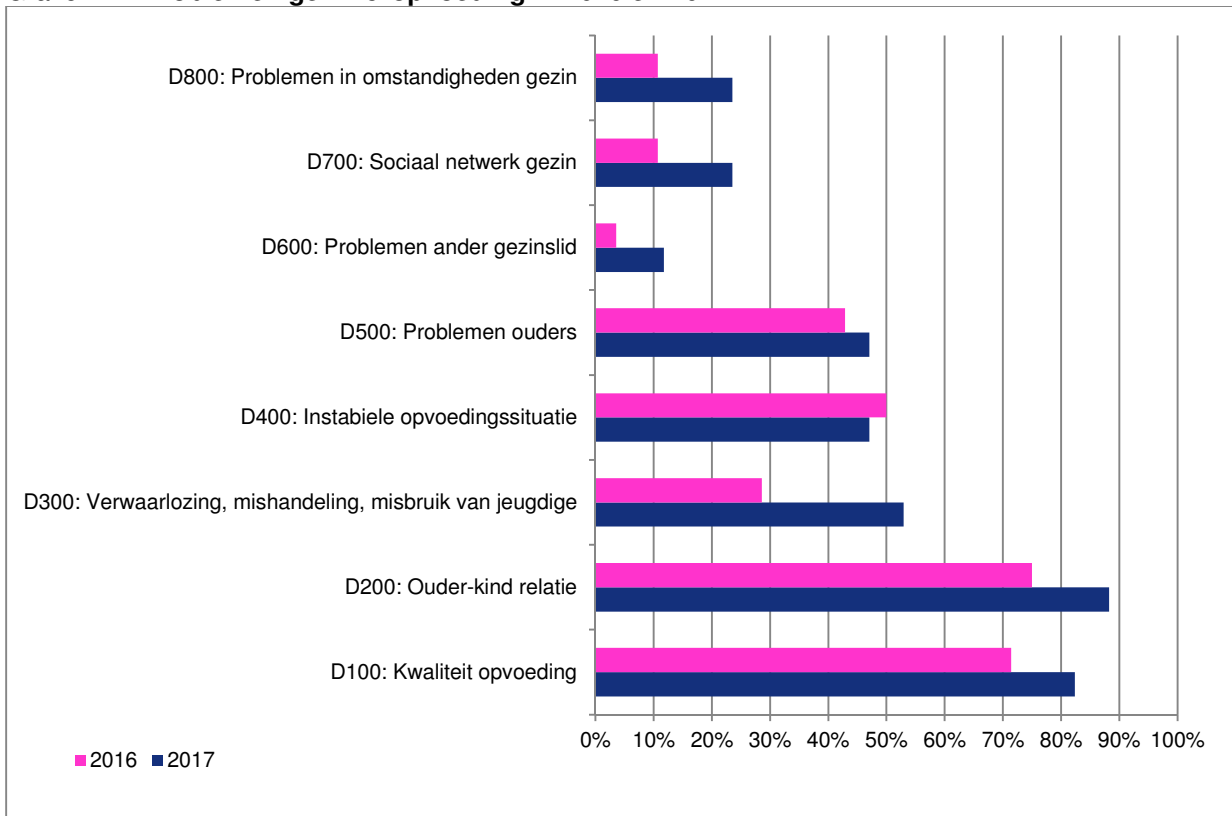
Grafiek 9: Problematiek cliënten (CAP-J-assen) in 2016 en 2017

Grafiek 10: **Psychosociale problematiek van de jongeren in 2016 en 2017**

Grafiek 11: **Problemen gezin & opvoeding in 2016 en 2017**

Kortom:

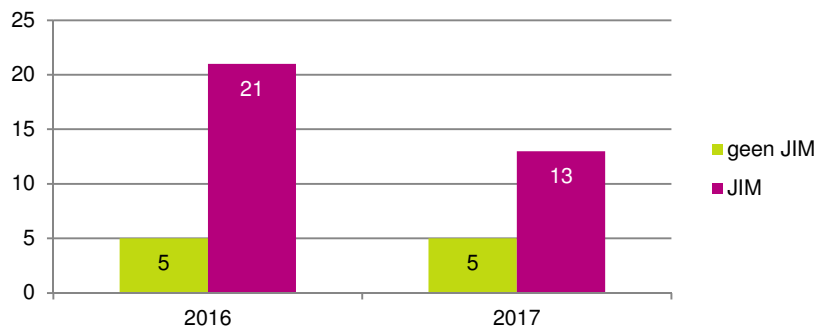
- Alle jongeren die zijn aangemeld bij InVerbinding hebben psychosociale problemen en er zijn ook altijd problemen in het gezinsfunctioneren.
- In vergelijking met 2016 is in 2017 het aandeel van jongeren toegenomen met:
  - Problemen in cognitief functioneren (o.a. LVB);
  - Opstandig en antisociaal gedrag;
  - Problemen als gevolg van traumatische ervaringen;
  - Automutilatie;
  - Stemmingsproblemen en teruggetrokken gedrag;
  - Motivatieproblemen op school.

Het aandeel van jongeren met riskante vrienden is daarentegen enigszins afgenomen.

- In vergelijking met 2017 is het aandeel van gezinnen toegenomen met:
    - Problemen in de omstandigheden van het gezin: vooral problemen met hulpverleners;
    - Verwaarlozing én mishandeling;
    - Gebrek aan warmte in de ouder-kind relatie en symbiotische gezinsrelaties;
    - Onenigheid over de opvoeding en problematische gezinscommunicatie.
- Problemen in de opvoedvaardigheden zijn daarentegen wat minder aanwezig.

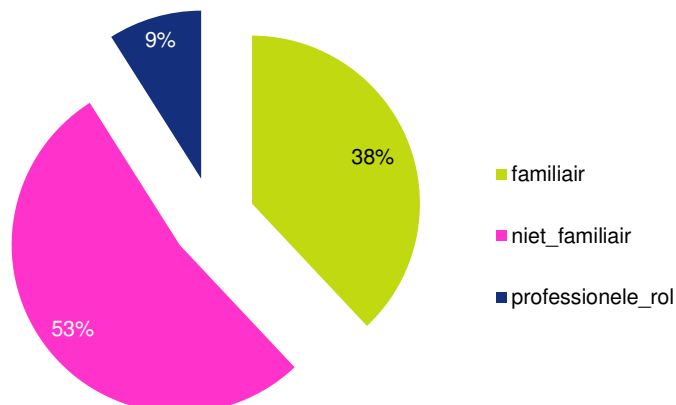
Ad 3. JIM

Grafiek 12: **JIM geïnstalleerd**

In 2016-2017 is het in 77% van de gezinnen gelukt om een JIM te installeren. In 2016 lukte het in 81%, in 2017 bij 72%. Dit is minder, maar niet statistisch significant. Het merendeel van de JIM's zijn vrienden of kennissen van de ouders en jongeren, of familie (grafiek 12).

Grafiek 13: **Type JIM**

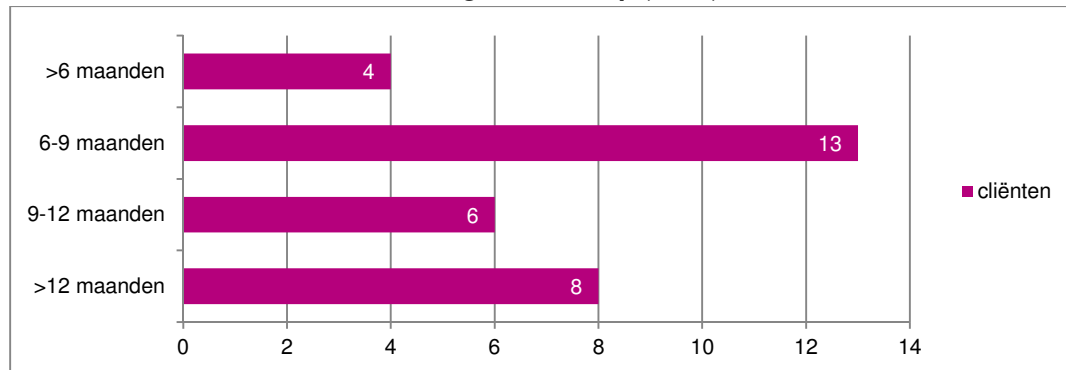
In 28 van de 34 zaken waarin een JIM is gevonden is bekend hoe lang dit duurde. In gemiddeld bijna drie weken, variërend van 5 dagen tot 3 maanden. Bij de gemiddelde cliënt was de JIM er na 2 tot 3 gesprekken, variërend van 1 tot 8. De tijd tot er een JIM is gevonden verschilt niet tussen 2016 en 2017.

Ad 4. Uitkomsten

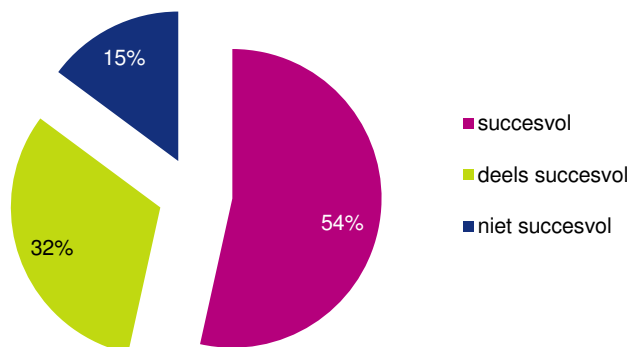
Van de 44 cases die vanaf april 2016 tot en met juni 2017 zijn gestart bij InVerbinding, is eind 2017 bij 31 de hulp beëindigd en bij 13 loopt de hulp nog. Het merendeel van de gezinnen ontvangt 3 tot 9 maanden hulp (zie grafiek 13). Gemiddeld duurt een InVerbinding-traject 9,6 maanden.

Het merendeel van de afgesloten cases (24) is gestart in 2016; van de 20 cases die gestart zijn in de eerste helft van 2017 zijn er aan het einde van het jaar 7 beëindigd. De beëindigde trajecten die zijn gestart in 2017 duren korter (gemiddeld 7 maanden) dan die in 2016 zijn gestart (gemiddeld 10 maanden). Maar het aantal cases uit 2017 dat is beëindigd, is nog te gering om hieraan conclusies te verbinden. Tien van de 13 actieve cases lopen eind 2017 al langer dan 9 maanden.

Grafiek 14: **Duur van de eind 2017 afgesloten hulp** (n=31)

Grafiek 15: **Resultaat van de hulp** (n=41)

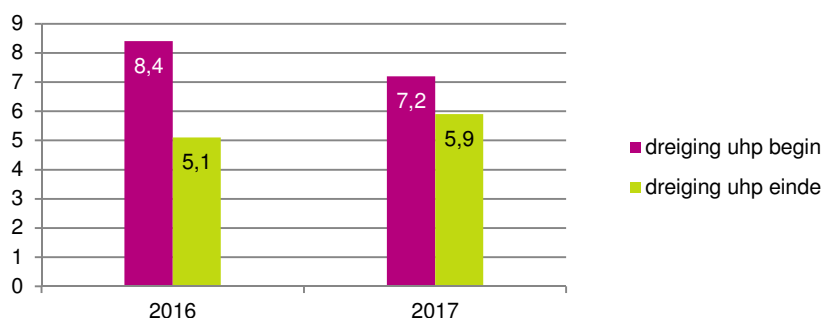

Bij 86% van de gezinnen was de hulp (gedeeltelijk) succesvol: (de voortzetting van) de uithuisplaatsing van het kind is voorkomen, een JIM is gevonden en/of de situatie in het gezin is verbeterd (volgens de hulpverlener).

- Bij de 22 geheel succesvolle cases (54%) woonde de jongere bij afsluiting thuis, was er een JIM en soms ambulante vervolghulp (o.a. FACT).
- Bij de dertien cases (32%) die gedeeltelijk succesvol zijn afgesloten, is het in elf gevallen gelukt een JIM te vinden en in alle gevallen om de situatie in het gezin enigszins te verbeteren. Sommige doelen werden bereikt, andere niet. Vaak verliep de samenwerking met de jongere of andere gezinsleden moeizaam.
- Bij de zes niet-succesvolle cases (15%) is de hulp viermaal niet van de grond gekomen en tweemaal voortijdig gestopt (uithuisplaatsing vanwege onveiligheid van de jongere, melding Raad voor de Kinderbescherming). Van deze zes cases is het in geen daarvan gelukt een JIM te vinden.

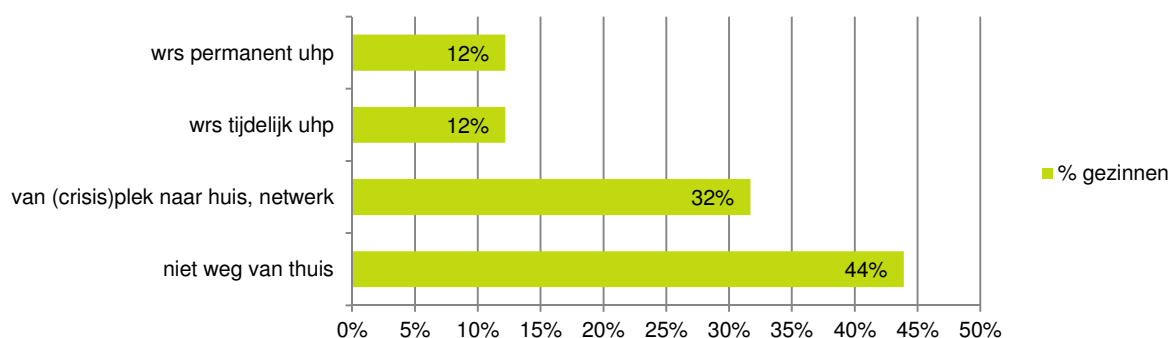
In 2016 was 88% van de trajecten succesvol, in 2017 80%. Dit verschil is niet significant.

Grafiek 16: **Dreiging uithuisplaatsing begin en einde InVerbinding** (gem. rapportcijfer)

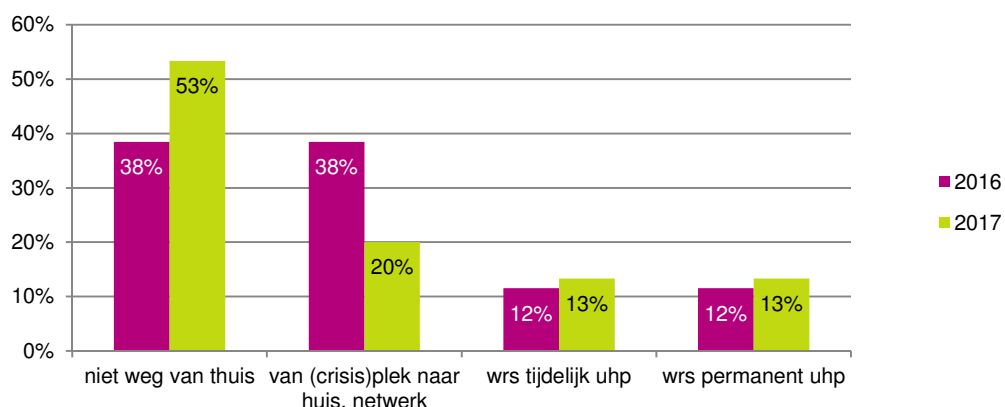
De dreiging van uithuisplaatsing – een subjectief oordeel van de betrokken gedragswetenschapper aan begin en einde van de hulp - neemt in de totale onderzoeksperiode significant af van 8 naar 5 ($p=.00$). In 2016 komt de afname van de dreiging hiermee overeen. In 2017 is er een minder grote, en niet significante ($p=.15$), afname van de dreiging. De dreiging van uithuisplaatsing was bij de gezinnen in 2017 aan het begin echter ook iets lager. Dit is niet significant lager ($p=.06$) maar wel een trend.

Grafiek 17: **Uitkomst InVerbinding**

Driekwart (76%) van de jongeren blijft tijdens InVerbinding thuis wonen of gaat na kort verblijf in crisisopvang, leefgroep of pleeggezin terug naar huis of naar netwerk (geen formele pleegzorg). Bij een kwart (24%) is uithuisplaatsing niet voorkomen, waarschijnlijk deels permanent.

Grafiek 18: **Uitkomst InVerbinding** (2016 vergeleken met 2017)

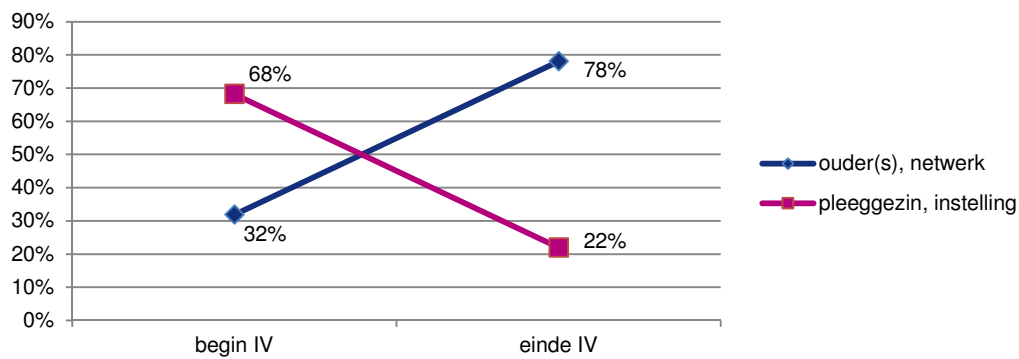

De verschillen in uitkomsten tussen 2016 en 2017 zijn niet significant, ook al lijken jongeren tijdens InVerbinding vaker thuis te wonen in plaats van op een tijdelijke (crisis)plek.

Tijdens InVerbinding wordt bij de helft (48%) van de jongeren korte of langere tijd uit huis geplaatst, meestal op een crisisopvangafdeling. Het aantal dagen dat zij werden opgevangen is met gemiddeld 61 dagen in 2017 lager dan in 2016 (103 dagen), maar dit verschil is niet significant omdat de groepen klein zijn. Veel trajecten die in 2017 lopen ook nog.

Grafiek 19: Leefsituatie bij begin (tabel 8) en bij einde IV (InVerbinding)

Bij aanvang van InVerbinding verbleef 68% van de jongeren in een instelling of pleeggezin, bij het einde nog maar 22%. Het merendeel van de jongeren woont bij afsluiting bij ouders of hun netwerk (o.a. bij JIM). Hierin is geen verschil tussen 2016 en 2017. Of dit positieve resultaat beklift, kan in een follow up onderzoek worden nagegaan.

5. Samenvatting en conclusies

In de eerste 14 maanden van InVerbinding zijn 44 gezinnen aangemeld. Eind 2017 zijn 31 trajecten beëindigd - na een gemiddelde hulpduur van 9,6 maanden - en 13 lopen nog. De aanmeldingen betreft iets meer meisjes dan jongens; ze zijn gemiddeld zo'n 15 à 16 jaar, grotendeels afkomstig uit Amsterdam. Bij het merendeel van de gezinnen is jeugdbescherming betrokken, die in vergelijking met andere zaken bij Spirit bij hen meer gebruik maakt van 'drang' dan van 'dwang'. Het merendeel (88%) heeft vóór InVerbinding al langere tijd hulp gehad; gemiddeld ruim 3 jaar, merendeels van Spirit. Er komen (nog) niet veel verwijzingen van wijkteams en huisartsen.

De problematiek waarmee gezinnen worden aangemeld betreft altijd psychosociale problemen van de jongeren (antisociaal gedrag, trauma en stemming) én problemen in de gezinssituatie, meestal gebrek aan warmte in de ouder-kind relatie en/of communicatieproblemen.

Bij driekwart van de gezinnen lukt het om een JIM te vinden (gemiddeld binnen 3 weken en na 2 of 3 gesprekken). Ook driekwart van de jongeren woont bij afsluiting van InVerbinding thuis; bij een kwart lijkt een (permanente) uithuisplaatsing nodig. De hulpverleners vinden InVerbinding voor 86% van de gezinnen (deels) succesvol omdat er een JIM is gevonden, uithuisplaatsing is voorkomen en de ouder-kind relatie is verbeterd c.q. de problemen zijn afgenomen. Of dit laatste ook zo is volgens de ouders en jongeren zelf, wordt vanaf 2018 gemeten met gestandaardiseerde vragenlijsten.

Het team van InVerbinding had de indruk dat de resultaten in 2017 minder goed waren dan in 2016. Daarom is in de analyse een vergelijking gemaakt tussen de jaren. Er zijn echter niet veel verschillen gevonden. De kenmerken van de gezinnen verschillen niet significant maar de problemen van de gezinnen lijken wel ernstiger. Er zijn in 2017 meer jongeren hebben antisociaal gedrag en/of problemen in hun cognitief functioneren en meer jongeren zijn niet gemotiveerd voor school. Ook de gezinssituaties lijken problematischer: er zijn vaker moeilijkheden in de ouder-kind relatie, meer kinderen zijn verwaarloosd of mishandeld en hebben problemen als gevolg van deze en andere traumatische ervaringen.

De resultaten lijken in 2017 iets minder gunstig dan in 2016. Iets minder vaak lukt het om een JIM te vinden en vaak vinden de medewerkers dat InVerbinding (deels) succesvol was. Deze verschillen zijn echter niet significant. Wel is de dreiging van uithuisplaatsing bij afsluiting van InVerbinding in 2017 minder afgenomen dan in 2016, maar die dreiging was in 2017 gemiddeld genomen ook iets lager (in 2017 wonen meer jongeren thuis bij aanvang van de hulp). Bij afsluiting van de hulp wonen in 2017 evenveel jongeren (weer) thuis als in 2016. De resultaten in 2017 zijn dus ondanks de indruk van de teamleden niet duidelijk minder goed. Omdat de problematiek van de gezinnen wel ingewikkelder wordt, verlopen de trajecten wellicht wel wat moeizamer.

Bijlage 1: Classificatie van de Aard van Problematiek voor jeugdigen (CAP-J) (2016 en 2017)

Opvallende verschillen tussen 2016 en 2017 zijn licht gearceerd.

CAP-J classificatie	2016 (%)	2017 (%)
As A: Psychosociale problematiek	100%	100%
A100: EMOTIONELE PROBLEMEN	64%	65%
A101: Teruggetrokken gedrag	11%	18%
A102: Angstproblemen	14%	0%
A103: Stemmingsproblemen	36%	41%
A104: Problemen verwerking ingrijpende gebeurtenissen	32%	47%
A200: GEDRAGSPROBLEMEN	64%	76%
A201 : Druk en impulsief gedrag	7%	12%
A202: Opstandig gedrag en/of antisociaal gedrag	61%	76%
A300: Persoonlijkheid en identiteit	21%	29%
A400: Middelengebruik/ verslaving	25%	12%
A500: Sociale vaardigheden	14%	0%
A900: Overige psychosociale problemen	36%	35%
A902: Overmatige stress	11%	0%
A903: Automutilatie	7%	18%
A905: Problemen in seksuele ontwikkeling	21%	12%
AS B: Lichamelijke gezondheid	14%	6%
B100: Lichamelijke ziekte, aandoening of handicap	4%	6%
B200: Gebrekkige zelfverzorging, zelfhygiëne, ongezonde levenswijze	4%	0%
B300: Aan lichamelijke functies gerelateerde klachten	7%	0%
AS C: Cognitieve ontwikkeling [(vermoeden) LVB]	21%	35%
As D: Gezin & Opvoeding	100%	100%
D100: Kwaliteit opvoeding	71%	82%
D101: Ontoereikende opvoedvaardigheden	61%	35%
D102: Problemen met ondersteuning, verzorging, bescherming kinderen	7%	6%
D104: Onenigheid tussen ouders over opvoedingsaanpak	0%	18%
D105: Problematische gezinscommunicatie	32%	53%
D200: Ouder-kind relatie	75%	88%
D201: Gebrek aan warmte in ouder-kindrelatie	7%	29%
D202: Symbiotische relatie tussen ouder en jeugdige	14%	24%
D203: Parentificatie	7%	12%
D204: Vijandigheid tegen of zondebok maken van jeugdige door ouder	21%	18%
D205: Loyaliteit jeugdige naar ouder	18%	12%
D206: Problemen in de hechting	4%	18%
D207: Generatieconflict	4%	0%
D208: Culturele/religieuze verschillen tussen jeugdige en ouder	7%	12%
D209: Mishandeling ouder door jeugdige	11%	6%
D210: Jeugdige weggelopen van huis	25%	24%
D211: Jeugdige weggestuurd door ouders	7%	18%
D300: Verwaarlozing, mishandeling, misbruik van jeugdige	29%	53%
D301: Verwaarlozing	7%	18%

CAP-J classificatie	2016 (%)	2017 (%)
D302: Mishandeling	25%	35%
D303: Seksueel misbruik	4%	0%
D400: Instabiele opvoedingssituatie	50%	47%
D401: Problemen bij scheiding ouders	14%	24%
D500: Problemen ouders	43%	47%
D600: Problemen ander gezinslid	4%	12%
D700: Sociaal netwerk gezin	11%	24%
D701: Problemen in de familierelaties	4%	6%
D702: Gebrekkig sociaal netwerk gezin	7%	18%
D800: Problemen in omstandigheden gezin	11%	24%
D801: Problemen met huisvesting	7%	0%
D802: Financiële problemen	7%	0%
D803: Problemen met hulpverleners	11%	24%
AS E: Problemen jeugdige en omgeving	50%	59%
E100: Problemen op school of werk		
E103: Motivatieproblemen op school of werk (onder andere spijbelen)	18%	29%
E104: Van school gestuurd	4%	0%
E200: Problemen met relaties, vrienden, sociaal netwerk en vrije tijd	32%	18%
E202: Problemen met verliefdheid/liefde en relaties	7%	0%
E204: Gebrekkig sociaal netwerk jeugdige	4%	0%
E205: Risicovolle vriendenkring (antisociaal gedrag, gebruik middelen)	11%	6%
E300: Problemen in omstandigheden jeugdige	21%	12%
E306: Jeugdige slachtoffer mishandeling buiten het gezin	4%	0%